

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра тваринництва та харчових технологій

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

В.о. декана

Ілля МАРТИНЕЦЬ

“19” вересня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ОК31 НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
аграрний	20 Аграрні науки та продовольство	204Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва	Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва

Дніпро – 2022

Робоча програма з дисципліни «Навчальна практика» для студентів зі спеціальності 204 – «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва».

«25» серпня 2020 року – 12 с.

Розробники:

Шахова Ю.Ю. кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, доцент, доцент кафедри тваринництва і харчових технологій;

Берестова Л.Є. кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри тваринництва і харчових технологій;

Стрижак Т.А. кандидат сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник, доцент кафедри тваринництва і харчових технологій.

Робоча програма переглянута та затверджена на засіданні кафедри тваринництва та харчових технологій

Протокол від «12» серпня 2022р. № 12

Завідувач кафедри

Наталія Недосєкова

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 20 « <u>Аграрні науки та продовольство</u> » (шифр і назва)	Основна	
	Напрямок підготовки		
Індивідуальне науково-дослідне завдання – (назва)	Спеціальність: 204 «Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва»	Семестр	
Загальна кількість годин 360		2-й	4-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – самостійної роботи студента - 45	Освітній (освітньо-кваліфікаційний) рівень: <u>бакалавр</u>	Практичні, семінарські	
		Лабораторні	
		год.	
		Самостійна робота	
		180	180
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: залік, залік	

2. Мета та завдання навчальної практики

Навчальна практика є важливою складовою частиною підготовки технологів з виробництва і переробки продукції тваринництва. Основне її завдання – набуття здобувачами вищої освіти професійних умінь і навичок спеціальності у поєднанні із закріпленням, розширенням і систематизацією одержаних у університеті теоретичних знань та готовністю майбутнього фахівця до самостійної трудової діяльності.

Робоча програма навчальної практики розроблена на основі «Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах», Галузевого стандарту вищої освіти України: освітньо-професійної програми, засобів діагностики якості вищої освіти, наскрізної програми практик спеціальності 204 – технологія виробництва і переробки продукції тваринництва, типового і робочого навчальних планів та програм навчальних дисциплін.

Технологічна практика має на меті творче поєднання теорії з практикою, перевірку рівня закріплення теоретичних знань, які одержані за час навчання, набуття практичних навичок роботи за фахом, оволодіння організаційними навичками впровадження зоотехнічних заходів, спрямованих на підвищення продуктивності тварин. Згідно з типовим навчальним планом здобувачами вищої освіти біолого-технологічного факультету проходять навчальну практику (2 та 4-й семестр).

Навчальна практика є важливою складовою частиною підготовки здобувачів вищої освіти і має на меті творче поєднання теорії з практикою, перевірку рівня закріплення теоретичних знань, які одержані за час навчання, набуття практичних навичок роботи за фахом, оволодіння організаційними навичками впровадження зоотехнічних заходів, спрямованих на підвищення продуктивності тварин.

Згідно з навчальним планом здобувачі вищої освіти ОР «Бакалавр» біолого-технологічного факультету проходять навчальну практику 2 та 4-му семестрі. Навчальну практику здобувачі вищої освіти проходять у, кращих сільськогосподарських і переробних підприємствах з різною формою власності, птахофабриках, фермерських господарствах і науково-дослідних інститутах. Підбір господарств як бази для проходження здобувачами вищої освіти навчальної практики проводять випускні кафедри, а список таких господарств формується щорічно, переглядається і затверджується деканом факультету. Здобувачі вищої освіти можуть самостійно підбирати для себе місце проходження виробничої практики і пропонувати

Під час практики студенти можуть працювати як на робочих місцях, так і стажерами чипомічниками зоотехнічних підрозділів тваринництва та - технологами по виробництву і переробці тваринної сировини.

Основним завданням практики є підготовка майбутнього фахівця до самостійної роботи з виробництва та переробки продукції тваринництва. Крім того, студенти проводять наукові дослідження.

Метою практики є закріплення знань студентів, одержаних при вивченні основних галузей тваринництва.

Впродовж практики студенти набувають досвіду організаційної роботи за фахом, громадської і виховної роботи: вивчають технологію виробництва та переробки продукції тваринництва, методи і техніку селекційно-племінної роботи, організацію і управління виробництвом: питання організації праці, техніку безпеки, охорону навколишнього середовища, маркетинг і менеджмент.

3. Результати навчання

ЗК2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК4. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК9. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ФК10. Здатність застосовувати знання морфології, фізіології та біохімії різних видів тварин для реалізації ефективних технологій виробництва і переробки їх продукції.

ПРН1. Забезпечувати дотримання параметрів та контролювати технологічні процеси з виробництва і переробки продукції тваринництва.

ПРН3. Виконувати функціональні обов'язки, нівелюючи вплив різних чинників та виробничих ситуацій.

ПРН7. Здійснювати пошук оброблення та узагальнення інформації із застосуванням сучасних інформаційних технологій.

Перший курс

Основи фахової діяльності

Метою навчальної практики «Основи фахової діяльності» є отримання первинних професійних умінь та формування фахових компетентностей з дисциплін професійної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Технологія виробництва і переробки продукції

тваринництва спеціальності 204 Технологія виробництва і переробки продукції тваринництва.

Завдання навчальної практики «Основи фахової діяльності» - ознайомлення здобувачів вищої освіти із змістом та завданнями дисциплін циклу професійної підготовки технолога з виробництва і переробки продукції тваринництва; -

ознайомлення ЗВО з фаховими компетентностями, які повинен мати технолог з виробництва і переробки продукції тваринництва, необхідними практичними вміннями та навичками; - засвоєння знання про породи сільськогосподарських тварин та класифікації їх за походженням, напрямом продуктивності, поширенням тощо; - ознайомлення з породами сільськогосподарських тварин і птиці, які складають основу генетичних ресурсів України і світу; - ознайомлення із основними показниками продуктивності різних видів сільськогосподарських тварин та методами їх визначення; - вивчення хімічного та біохімічного складу молока та м'яса сільськогосподарських тварин; - ознайомлення із біологічними особливостями різних видів сільськогосподарських тварин; - формування розуміння про закономірності передачі спадкової інформації і мінливості ознак у сільськогосподарських тварин; - ознайомлення з особливостями застосування сучасних методів молекулярної генетики у тваринництві; - ознайомлення із класифікацією та характеристикою кормів, їх хімічним складом.

Метою навчальної практики «Морфологія і фізіологія с.-г. тварин і сільськогосподарських тварин» є освоєння студентами знань про зовнішні форми тваринних організмів, топографію, зовнішню та внутрішню будову клітин, тканин, органів та систем органів. , студенти повинні оволодіти основними методичними прийомами досліджень функціональних систем організму та основними методичними прийомами досліджень функціональних систем організму.

Завдання навчальної практики «Морфологія і фізіологія с.-г. тварин і сільськогосподарських тварин » ознайомлення здобувачів вищої освіти з системним підходом в вивченні будови організму с.-г. тварин від клітинного рівня до рівня цілісного організму у порівняльно видовому аспекті спрямований на

формування у студентів уявлення про універсальність загально біологічних структурно-функціональних механізмів забезпечення процесів життєдіяльності, а також усвідомлення ролі умов існування тварин у формуванні видових, індивідуальних і вікових особливостей будови органів, апаратів і систем органів.

Другий курс

Годівля сільськогосподарських тварин

Мета практики - набуття теоретичних і практичних навичок з технології заготівлі, зберігання та використання кормів у годівлі тварин. Вивчення студентами хімічного складу грубих, соковитих, концентрованих кормів. Розробка раціонів годівлі тварин, рецепту білково-вітамінних та білково-мінерально-вітамінних добавок, преміксів. Ознайомлення з технологією заготівлі, зберігання та підготовкою кормів до згодовування в умовах господарства.

Завдання практики - закріплення теоретичних і практичних знань по організації годівлі у стійловій та пасовищний періоди, заготівлі, роздавання, зберігання та обліку кількості різних видів кормів. Студент повинен знати: основні способи і технології заготівлі, роздавання та зберігання кормів; класифікацію кормів, їх

поживну цінність та техніку використання в годівлі тварин. Студент повинен уміти: працювати з чинними стандартами та іншими нормативними документами; правильно проводити відбір зразків кормів; розраховувати раціони годівлі тварин, рецепти комбікормів та БВМД; аналізувати забезпеченість кормами, поголів'я сільськогосподарських тварин, продуктивність худоби, витрати кормів і праці на одиницю продукції.

. Гігієна сільськогосподарських тварин

Мета практики полягає в ознайомленні студентів з основами технології ведення тваринництва; санітарно-гігієнічному оцінюванні умов утримання, годівлі, догляду і експлуатації різних видів тварин; отриманні практичних навичок із визначення основних параметрів мікроклімату у тваринницьких приміщеннях; сприянні розв'язання екологічних проблем, пов'язаних з веденням

галузі тваринництва.

Завдання практики - закріплення теоретичних і практичних знань з гігієни сільськогосподарських тварин. Студент повинен знати: нормативні параметри навколишнього середовища тваринницьких приміщень; нормативні параметри розміщення та утримання тварин. Студент повинен уміти: користуватися приладами для визначення параметрів мікроклімату на тваринницьких фермах;

контролювати санітарно-гігієнічний стан кормів і води.

Генетика

Мета практики полягає в набутті і теоретичних знань методів досліджень у генетиці, матеріальні основи та механізми спадковості і мінливості, цитологічний аналіз спадковості, морфофункціональну структуру клітини, каріотиби мисливських тварин.

Завдання практики. Студент повинен уміти закріпити знання з генетики. Студент повинин знати необхідність використання математичних розрахунків з генетики оволодіти біометричним аналізом та варіаційною статистикою.

СТРУКТУРА ТА ОФОРМЛЕННЯ ЗВІТНОЇ ДОКУМЕНТАЦІЇ

До складу звітної документації обов'язково повинні входити такі матеріали:

- посвідчення про відрядження, завірене печатками деканату і господарства, з датами прибуття і вибуття;

- характеристика з місця проходження практики, підписана керівником практики на виробництві та завірена керівником господарства (з печаткою господарства);

- звіт про проходження практики. Звіт повинен містити вступ, основну частину, висновки, пропозиції, додатки.

Загальний обсяг звіту повинен складати не менше 40 сторінок друкованого тексту.

Ведення щоденника

Під час практики студент кожного дня веде щоденник, в якому записує всю роботу, виконану ним за період практики, її об'єм, характеристику, виявлені недоліки та пропозиції з покращення того або іншого виробничого циклу. Щоденник ведеться за установленою нормою яка прийнята в університеті.

В щоденник вкладаються копії усіх форм первинного зоотехнічного і племінного обліку, з якими студент працював під час практики. Щоденник завіряється щотижнево підписом керівника практики і в кінці ставиться підпис керівника господарства, керівника практики і затверджується печаткою.

По закінченні практики студент пише звіт.

Звіт повинен бути написаний до кінця практики, підписаний керівником практики підприємства і затверджений печаткою. Протягом 10 днів після закінчення практики студент повинен здати щоденник, характеристику і звіт на кафедру.

Захист і оцінка звіту

Захист звіту з практики з диференційованою оцінкою проводиться на засіданні кафедри, на якій студент виконує випускні роботи. Під час захисту студент коротко викладає зміст звіту, оголошує висновки і пропозиції виробництва щодо покращення технології ведення галузі тваринництва і рівня господарської діяльності, відповідає на запитання членів комісії.

При оцінюванні практики комісія перевіряє наявність усіх необхідних документів, набуті студентом практичні навички, повноту викладення програмних питань у щоденнику, оформлення звіту, аргументованість висновків та пропозицій виробництва.

Результати захисту звіту оформлюються протоколом, оцінка виставляється в залікову книжку студента.

При невиконанні програми практики, одержанні негативного відгуку керівником господарства студент проходить практику в друге або відраховується з університету.

Для діагностування рівня знань студентів використовується Європейська Кредитно-Трансферна Система (ECTS) за 100 бальною шкалою оцінки.

6. Структура виробничої практики

Найменування завдання	Рекомендації щодо виконання	Результат	Строк виконання
Ознайомлення з підприємством, інструктажі з техніки безпеки	Засвоїти структурні підрозділи підприємства, їх функції	Розділ звіту	1-й тиждень
Ознайомлення з	Звернути увагу на	Розділ звіту	1-й тиждень

робочим місцем практики, обладнанням та матеріалами, правилами техніки безпеки	використання сучасних приладів, інструментів, обладнання		
Участь у виконанні робіт за місцем практики	Звернути увагу на використання сучасних методів та прийомів у роботі	Розділ звіту	2-й-3-й тижні
Екскурсії по іншим об'єктам бази практики	Використати поради керівника практики	Розділ звіту	2-й-3-й тижні
Виконання індивідуального завдання	Використати поради керівника практики	Розділ звіту	4-й тиждень
Написання та оформлення звіту	Згідно структури звіту	Оформлений звіт	4-й тиждень

7. Теми практичних занять

Не передбачено навчальним планом

8. Теми лабораторних занять

Не передбачено навчальним планом

9. Індивідуальні завдання

Визначаються керівником практики та

10. Критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань студентів здійснюється відповідно до Положення про організацію та проведення поточного і семестрового контролю результатів навчання студентів.

11. Форми поточного та підсумкового контролю і засоби діагностики результатів навчання

Контроль за роботою студентів під час практики здійснює керівник практики від кафедри екології та безпеки життєдіяльності, завідувач кафедри екології та безпеки життєдіяльності, декан факультету/директор ННІ. При виставленні диференційованої оцінки студенту враховується рівень теоретичної підготовки майбутнього еколога, якість виконання завдань практики, рівень оволодіння професійними вміннями і навичками, акуратність, дисциплінованість, якість оформлення документації та час її подання. Підведення підсумків практики Практика вважається студентом виконаною за наявності:

- звіту практики (з печаткою на титульному аркуші і розписом керівника від бази практики), оформленого згідно вимог;
- щоденника з результатами проведених робіт разом з відгуком керівника практики від виробництва;
- захисту звіту та отримання заліку.

Захист звіту про проходження практики Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання, що відбувається у формі подання письмового звіту, оціненого спочатку керівником від бази практики. Письмовий звіт

разом з іншими документами, установленими в університеті (щоденник, характеристика та інше), подається на рецензування керівникові практики від університету. На залік з виробничої практики студент має подати весь пакет документів, передбачених робочою програмою практик (щоденник практики, результати виконання індивідуального завдання, письмовий звіт про проходження практики тощо). Оформлюється звіт відповідно до вимог, встановлених керівником університету. Звіт про практику (з диференційованою оцінкою) студент захищає на засіданні комісії, призначеної завідувачем кафедри. До складу комісії можуть входити: декан, завідувач кафедри, керівники практики від університету, а коли це можливо, від баз практики. Комісія приймає залік у терміни, визначені наказом про практику, але це має відбутись не пізніше ніж протягом десяти днів після її закінчення.

Диференційована оцінка за виробничу практику вноситься в заліково екзаменаційну відомість, індивідуальний навчальний план (залікову книжку) студента. У разі отримання незадовільної оцінки під час складання заліку студенту надається право проходження практики повторно та після належного доопрацювання звіту й індивідуального завдання надається можливість скласти залік вдруге. Отримання незадовільної оцінки з практики вже під час ліквідації заборгованості перед комісією означає відрахування студента з університету.

вже під час ліквідації заборгованості перед комісією означає відрахування студента з університету

№	Вид контролю	Бали
1	Виконання завдань практики	50
2	Оформлення звіту	20
3	Виступ з доповіддю на захисті практики	10
4	Презентація результатів	10
5	Відповіді на запитання	10
ВСЬОГО		100

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна дисципліна

Ноутбук Dell Inspiron 3593 - 1 шт.,

Програмне забезпечення Windows 10, Office 365)

Проектор Acer X1123NP (2020 р.) 1 шт.

Екран (мобільний, 90") (2020 р.) 1 шт.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Біотехнологія в агросфері: навч. посіб. / Мельничук М. Д., Кляченко О. Л. ; Кабінет Міністрів України, Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. — Вінниця: Нілан, 2014. — 265 с. : рис., табл. — Бібліогр.: с. 264—265. — 300 прим. — [ISBN 978-617-7121-92-2](#)

2. Вступ до спеціальності «Технологія виробництва та переробки продукції тваринництва»; навч. посібник /Ладика В.І, Крятов О.В., Бондарчук Л.В/ Суми: ВТД «Університетська книга», 2008.-255 с

3. Вступ до зооінженерії: навч. посібник/ Крятов О.В., Царенко О.М., - Суми, «Слобожанщина», 2002 – 228 с.

4. Ветеринарно-санітарна експертиза з основами технології і стандартизації продуктів тваринництва / О.М. Якубчак, В.І. Хоменко, С.Д. Мельничук та ін.; За ред. О.М. Якубчак, В.І. Хоменка. – Київ, 2005. – 800с.

5. Засєкїн Д.А. Санїтарнї норми для тваринницьких та переробних пїдприємств України навч.посїб./ Д.А. Засєкїн, В.М. Поляковський, В.В. Соломон.- К.: «Центр учбової лїтератури», 2015. – 400 с.
 6. Нацїональний стандарт України “Велика рогата худоба. Методи проведення етологїчних дослїджень” / В.Савран, (керївник розробки), О.Адмін, Р.Дїбїров; І.Задорожна, С.Рубан, А.Чехїчин, В.Шабля. – К., Держспоживстандарт України. – 2008. – 16 с.
 7. Полїщук В.П., Гайдар В.А. Пасїка. / В.П. Полїщук, В.А. Гайдар. - Київ, 2008. - 268 с.
 8. Полїщук В.П. Бджїльництво / - К.: Вища школа, 2001. - 287 с.
 9. Полїщук В.П. Бджїльництво / Полїщук В.П. - Львїв : Редакцїя журналу "Український пасїчник", 2001. - 292 с.
 10. Головецький І.І., Полїщук В.П., Скрипник В.В. Способи заміни та пїдсаджування бджолиних маток / Головецький І.І., Полїщук В.П., Скрипник В.В. -Тернопіль, СМП "Тайп", 2010. - 148 с.
 11. Боднарчук Л.І. Селекцїя в бджїльництві: Мїжвїдомчий тематичний наук. зб. - К. : Фїтосоціоцентр, 2002. -вип. 24. - С.3-8.
 12. Апатенко В. М. Імунодефїцит вимагає їмуностимуляцїї/В. М. Апатенко // Ветеринарна медицина України. – 2009. - № 5. – С.30-31
 13. Бакулина Л. Ф. Пробиотики на основє спорообразующих микроорганизмов рода *Vacillus* и их использование в ветеринарии / Л. Ф. Бакулина, И. В. Тимофеев, Н. Г. Перминова // Биотехнология. – 2001. – № 2. – С. 48-56
 14. Василїв А. П. Проблема стресу у промисловому свинарствї /А. П. Василїв //Розведення і генетика тварин. – 2009. - № 43. – С. 46-51
 15. Волощук В. М. Біохїмічні показники кровї молодняку рїзного рївня стретїйкостї при дїї технологїчного стресу//В. М. Волощук, М. В. Фїдря//Свинарство. – 2015. – Вип. 67. – С. 16-21
 16. Журавель М.П., Давиденко В.М. Технологїя вїдтворення сїльськогосподарських тварин. – К.: Видав. дїм "Слово", 2005. – 336с.
 17. Яблонський В.А. Біотехнологїя вїдтворення тварин. – К.: Арістей, 2004.– 296с.
- Височанська Р. П. Технологїчне обладнання цехїв по переробцї продукцїї тваринництва. - К.: НМЦ, 2006.

4. Дацишин О. В. Машини та обладнання переробних підприємств. - К.: Вища освіта, 2005.
5. Клименко М. М, Віннікова Л. Г., Береза І. Г. Технологія м'яса та м'ясних продуктів. - К.: Вища освіта, 2006.